

Strandhjejle *Pluvialis squatarola*

Grey plover

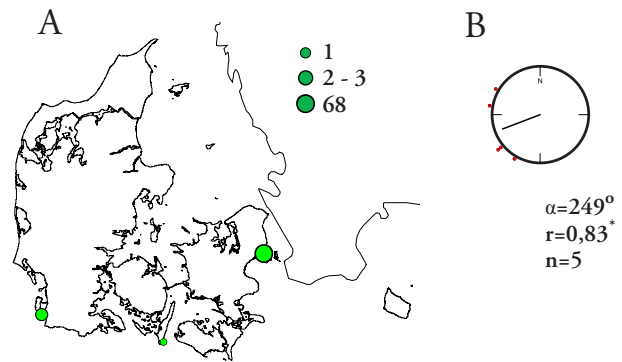
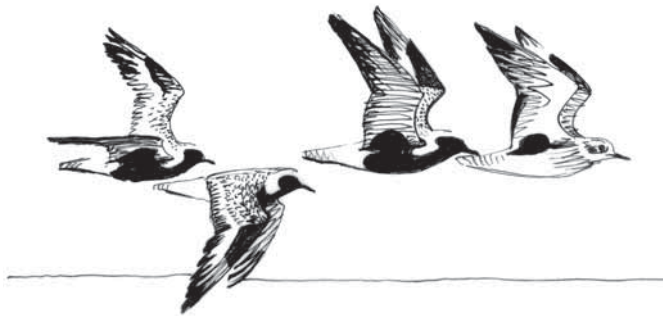

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt. Ringing sites for birds later recovered. B) Retning af direkte efterårstræk (juli-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Jul-Dec, >100 km).

Strandhjejlen yngler på tundraen i Nordrusland og Østover gennem det nordlige Sibirien, Alaska og Canada. Arten overvintrer ved kysterne af Sydamerika, Afrika, det sydlige Asien og Australien. En stor del af de vestpalæarktiske ynglefugle overvintrer i Afrika, mens en mindre del, sandsynligvis primært hanner, overvintrer i Europa. Ved de danske kyster er strandhjejlen en almindelig trækgæst fra slutningen af juli til november og på forårstrækket fra marts til og med maj (Meltofte 1993). De største forekomster ses både forår og efterår i Vadehavet (Meltofte 1993). Et lille

antal strandhjejler overvintrer og oversommer årligt i Danmark (Meltofte 1993).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der i alt ringmærket 663 strandhjejler fra 1951 til 2002, heraf størstedelen i 1950'erne, hvor der i 1959 blev mærket 82 (fig. 4). Der er i alt genmeldt 71 fugle. De genmeldte fugle stammer overvejende fra mærkninger udført på Vestmager i september og oktober. Blot tre af de genmeldte fugle er mærket i Vadehavet. Materialet afspejler således ikke fordelingen

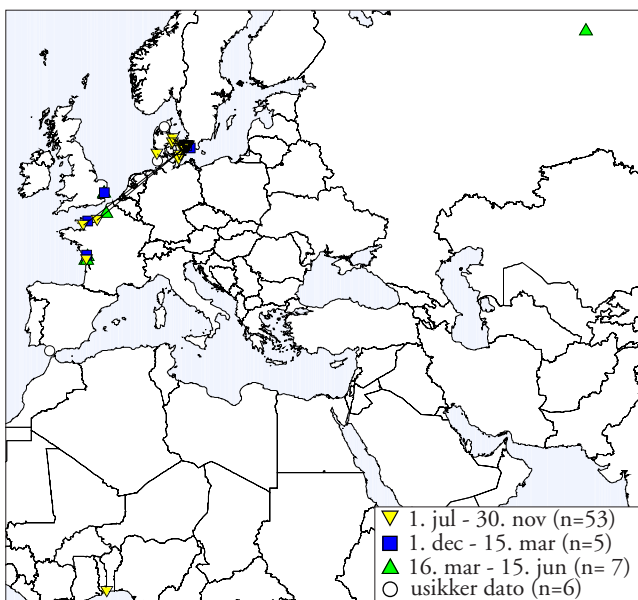

Fig. 1. Samtlige genfund i forskellige sæsoner af strandhjejle ringmærket i Danmark (n=71). Linjer angiver direkte efterårstræk. All recoveries in different seasons of grey plover ringed in Denmark (n=71). Lines indicate direct migration.

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed	663
Genmeldinger Recoveries	
Antal genmeldinger No. of recoveries	71
-heraf uden for Danmark Recovered abroad	16(23%)
Antal fugle No. of individuals	71
-heraf mærket som unger Ringed as chicks	0
Genmeldingsandel Proportion recovered	11%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark Ringed abroad and recovered in Denmark	20
Ekstremer Extremes	
Højeste alder Oldest bird	6 år 2 mdr.
Længste afstand Longest dist.	Togo Togo 5.572 km
Nordligst Northernmost	Rusland Russia (63° 40'N)
Sydligst Southernmost	Togo Togo (06° 17'N)
Østligst Easternmost	Rusland Russia (67° 10'E)
Vestligst Westernmost	Spanien Spain (06° 12'W)

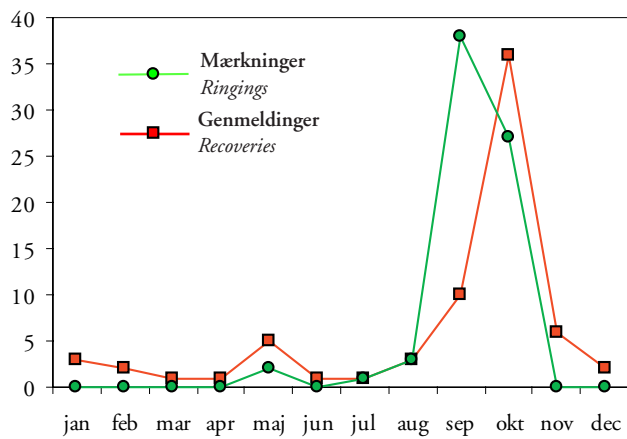

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af strandhjejle. *Month of ringing and recovery for recovered grey plover.*

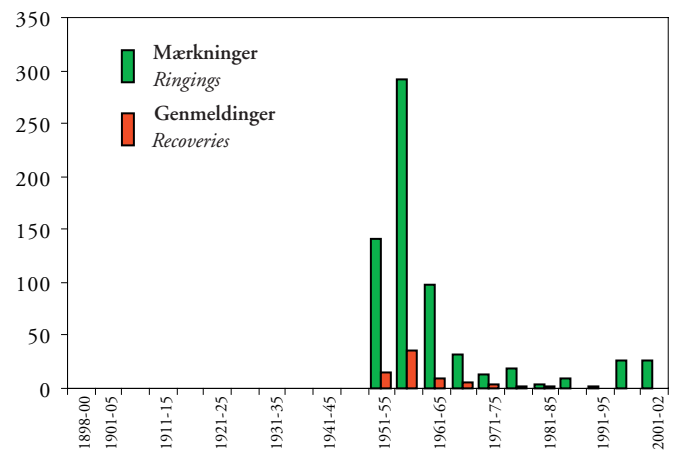

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for strandhjejle ringmærket i Danmark. *Ring- and recovery year of grey plover ringed in Denmark.*

af rastende fugle. Der foreligger ydermere oplysninger om 20 strandhjejler, som er ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark.

Træk og overvintring

Trækket bort fra yngleområderne i Nordrusland og Nordsibirien indledes af de voksne fugle allerede i juli (Cramp & Simmons 1983) og kulminerer i Danmark i slutningen af august og begyndelsen af september (Meltofte 1993). De voksne fugle raster kun kortvarigt ved de danske kyster, men fra september til november raster unge fugle i større antal i Danmark (Meltofte 1993). I ringmærkningsmaterialet er de første strandhjejler ringmærket på Amager i slutningen af juli (fig. 3). En stor del af de danskmærkede strandhjejler er genmeldt i Danmark til og med november, men allerede i august er danskmærkede strandhjejler genfundet i Nordfrankrig (fig. 1). En fugl er i starten af oktober genfundet i Togo i Vestafrika. I Danmark er der desuden genfundet en strandhjejle, som var ringmærket i Gambia i starten af november (fig. 5). Herudover er der langs de danske kyster fra juli til og med oktober genfundet i alt 19 strandhjejler, som er ringmærket i udlandet (fig. 5). Nogle fugle var mærket i Norge og Polen hhv. 9 og 27 dage forinden, andre var mærket i Frankrig i september og oktober, i Belgien i januar og i England fra slutningen af juni til og med marts.

De danskmærkede strandhjejler er i vinterperioden genfundet i Vesteuropa (i Frankrig og England). Genfund, der forbinder Gambia (fig. 5) og Togo (fig. 1) med Danmark, viser dog, at fugle, der raster i Danmark, også overvintrer i Afrika, hvor størstedelen af bestanden må formodes at overvintrer.

I milde vintre overvintrer nogle få hundrede strandhjejler i den danske del af Vadehavet (Meltofte

1993). Vinterbestanden i Nordvesteuropa er fordoblet i løbet af de sidste 30 år (Moser 1988) – måske som følge af et reduceret jagttryk (Tubbs 1991). I England har man på baggrund af ringmærkningen påvist, at overvintrende strandhjejler er relativt trofaste over for de lokaliteter, de søger føde på. Fuglene forsvarede mange tilfælde territorier vinteren igennem og opsøger de samme tidevandsflader i efterfølgende år (Cramp & Simmons 1983, Townshend 1985).

Strandhjejlerne indleder afrejsen fra vinterkvarterene i februar og marts (Cramp & Simmons 1993). De tidligste ankommer til Danmark i anden halvdel af marts, mens kulminationen sker i maj (Meltofte 1993).

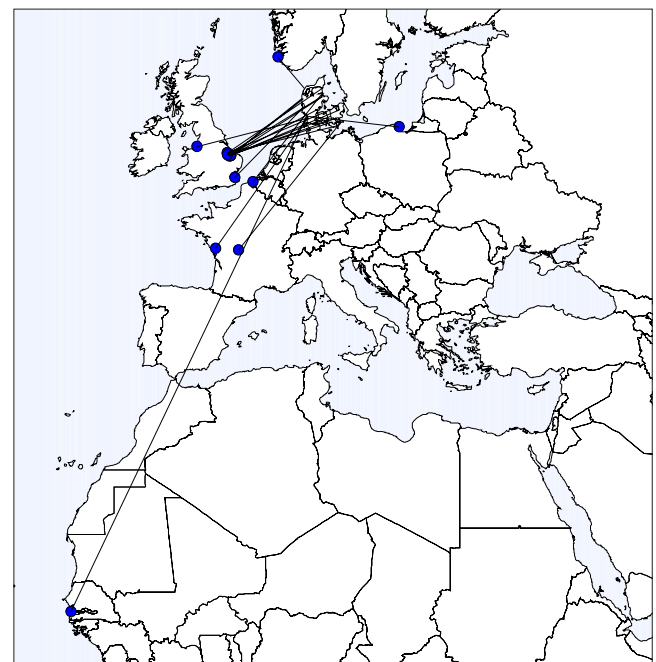

Fig 5. Mærkningslokaliteter forbundet til genfundlokaliteter for strandhjejle ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=20). *Ring- and recovery sites of grey plover ringed abroad and recovered in Denmark (n=20).*

Ringmærkede strandhjejer er i forårsperioden genfundet i Frankrig (27. april - 30. maj) og England (1. maj) (fig. 1). Strandhjejerne antages at være i stand til at trække non-stop fra de danske rastepladser til yngleområderne i Nordrusland og Nordsibirien (Meltofte 1993). En danskmærket strandhjeje er genfundet øst for Uralbjergene i Sibirien 25. maj. To danskmærkede strandhjejer er genfundet tæt på mærkningslokaliteten flere år efter mærkningen. Dette antyder, at en del af fuglene benytter de samme rastepladser år efter år.

Genmeldings- og dødsårsager

Langt hovedparten af genmeldingerne drejer sig om døde fugle (fig. 6A), hvoraf 85 % er skudt (fig 6B). Da størstedelen af strandhjejerne, der er ringmærket i Danmark, stammer fra en tid, hvor der fortsat var jagt på en lang række vadefugle inkl. strandhjeje, afspejler dødsårsagerne ikke strandhjejlens nuværende

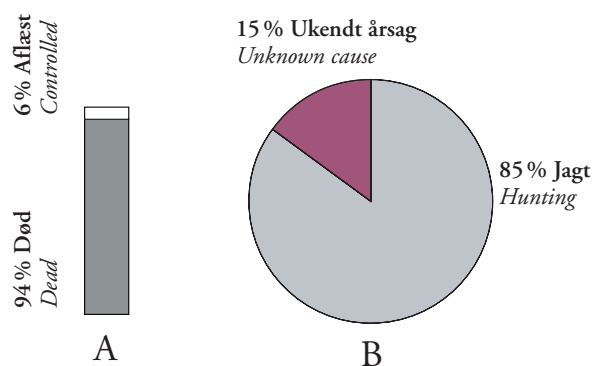

Fig. 6. A) Genmeldingsårsager (n=71) og B) dødsårsager (n=67) for strandhjeje ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=71) and B) cause of death (n=67) of grey plover ringed in Denmark.

situation. Der er således ikke genmeldt strandhjejer i Danmark siden arten blev fredet i 1983. Da der var jagt på strandhjejer i Danmark, blev en del af de ringmærkede fugle skudt tæt på mærkningslokaliteten på Amager, bl.a. på Kalveboderne, Brøndby Strand, Hvidovre Strand, Avedøre Holme, Saltholm og Køge Nordstrand.

Den længstlevende danskmærkede strandhjeje blev 6 år og 2 mdr. - den ældste i Europa blev 21 år og 1 md. (Staav 1998).

English summary

The grey plover is a common passage migrant from late July to November and from March to May. Most birds are seen in the Wadden Sea.

The first grey plover was ringed in 1951, with the majority ringed in the 1950s. Most of the recovered birds were ringed on Amager in September–October. Some continue on as early as August (one recovered in northern France), while others stay until November. The few recoveries indicate a migration route SW with autumn and winter recoveries in France and Britain. Grey plovers ringed in these areas during autumn and winter have been recovered in Denmark. A grey plover ringed in Denmark was recovered in Togo in early October, and a bird ringed in Gambia in November was subsequently recovered in Denmark. The first grey plovers arrive in Denmark in the second half of March, though most do not arrive until May. In spring grey plovers have been recovered in England (1 May), France (27 April to 30 May) and Siberia (25 May).